

**Průzkum lokalit s výskytem křečka polního (*Cricetus cricetus*)
v lokalitě Třebětice a Alexovice**

**Biologický průzkum
červenec – září 2014**

Zhotovitel: Ekoteam Hradec Králové

září 2014

Průzkum lokalit s výskytem křečka polního (*Cricetus cricetus*) v lokalitě Třebětice a Alexovice

Biologický průzkum: červenec – září 2014

Zhotovitel: RNDr. Jiří Veselý, autorizovaná osoba podle §67 zák. č. 114/1992 Sb. – „Biologické hodnocení“ - č. autorizace OEKI/1595/05

RNDr. Vladimír Ludvík: osvědčení odborné způsobilosti a autorizace ke zpracování dokumentací a posudků podle zákona č.100/2001 Sb., č. 5278/850/OPV/93, č. autorizace: 2081/ENV/11

Ekoteam, Veverkova 1343, 500 02 Hradec Králové

tel.: 498 500 363, mobil: 603 224 626

fax: 498 500 320 e-mail: ekoteam@atlas.cz

Spolupráce: Kateřina Saiřrtová – typografické a grafické práce

Úvod

V roce 2014 byla společnost Ekoteam požádána o provedení zoologického průzkumu zaměřeného na výskyt křečka polního (*Cricetus cricetus*) na lokalitách v okolí obcí Třebětice a Alexovice ve Zlínském kraji. Důvodem žádosti je připravovaná výstavba rychlostní komunikace č. 49 (R49), jejíž část prochází katastry uvedených obcí. Cílem práce tedy bylo provedení průzkumu trasy předpokládané komunikace a výskyt křečka polního (*Cricetus cricetus*) v trase R49 a jejím bezprostředním okolí. Současně by výsledky průzkumu měly sloužit jako jeden z podkladů pro případné vydání výjimky podle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Charakteristika lokality

Sledovaná lokalita leží ve Zlínském kraji, západně od města Holešov, v katastrálních územích obcí Třebětice a Alexovice. Nadmořská výška obce Třebětice je 204 m n. m. Území leží v teplé oblasti T2 (Quit 1971). Za důležitou lze považovat přítomnost půdního typu luvické černozemě se spraší, což je pro přítomnost křečka polního důležitým předpokladem (Vohralík 2011).

Zájmové území představuje mozaiku antropogenních stanovišť s mírnou až silnou ruderalizací. Podle Katalogu biotopů (Chytrý et al. 2010) jsou travinobylinné linie biotopem X7B Ruderální bylinná vegetace mimo sídla.

Průzkumem bylo zjištěno, že zájmové území tvoří travinobylinný příkop (případně okraj silnice, přecházející do polní kultury bez příkopu) po obou stranách stávající silnice Holešov - Třebětice. Silniční příkopy jsou přerušené pouze v úseku křížení s cestami. Při zpevněných okrajích silnice vegetaci tvoří především jednoleté druhy třídy *Polygono arenastri-poëtea annuae* a nitrofilní druhy květnatých lučních porostů svazu *Arrhenatherion elatioris* společně s druhy rumištních stanovišť, čímž dochází k prolínání přirozené luční vegetace s apofytními ruderálními společenstvy. Liniové travinobylinné porosty jsou pravidelně sečeny a ráz porostu určují zejména trávy. V biotopu silničního okraje, který sousedí s blokem orné půdy, převládají ruderální a synantropní druhy jako např. *Agrostis stolonifera*, *Avena fatua*.

Metodika

Práce na průzkumu byly zahájeny v srpnu roku 2014. Z důvodu širšího posouzení populace druhu v území byly provedeny průzkumy v lokalitách katastrálních území obcí severním i jižním směrem od sledovaných lokalit. Jednalo se o průzkumy u obcí Všetuly, Količín, Rymice, Roštění, Zahnašovice, Martinice a Holešov. Vlastní metodika byla použita podle běžně používaného postupu AOPK ČR (Šafář a kol. 2009), přičemž nebylo použito rozdělení nor na samčí a samičí, a to především z důvodů skutečnosti, že se jednalo o letní nory, které jsou převážně tvořeny mladými jedinci. Pohlavní dimorfismus se při tvorbě nor u takto mladých jedinců ještě neprojevuje (Šafář a kol. 2009).

Při následujících kontrolách byly lokality, na kterých dojde ke konfliktu s navrhovanou komunikací R49, důsledně zkontrolovány, byly zjištěny všechny vchody a následně byla provedena kontrola obsazenosti nor. Každá obsazená nora byla fotografována a fotografii byla přiřazena lokalizace prostřednictvím GPS souřadnic. Celá fotodokumentace je uložena v archivu společnosti Ekoteam.

Výsledky

Výsledky průzkumu jsou uvedeny v následující tabulce:

Lokalita	Centrum výskytu	Počet všech zjištěných otvorů vedoucích k norám 26.7. - 11.9.2014	Počet aktivních otvorů k 11.9.2014	Rozsah lokality	Poznámka
A	Meze po obou stranách silnice II/432 Holešov - Třebětice	68	39	1 200m délky meze po obou stranách silnice	Nejvyšší obsazenost a počet aktivních nor v území. Za dobu sledování zjištěno 8 ks kadáveru křečka polního na silnici 432 Holešov - Třebětice
B	Okraje polní cesty a okraj pole západně od Alexovice	9	4	143m délky polní cesty a okraje pole	
C	Meze po obou stranách silnice II/438 Všetuly - Zahnašovice	6	2	1 300m délky meze po obou stranách silnice	
Celkem		73	45		

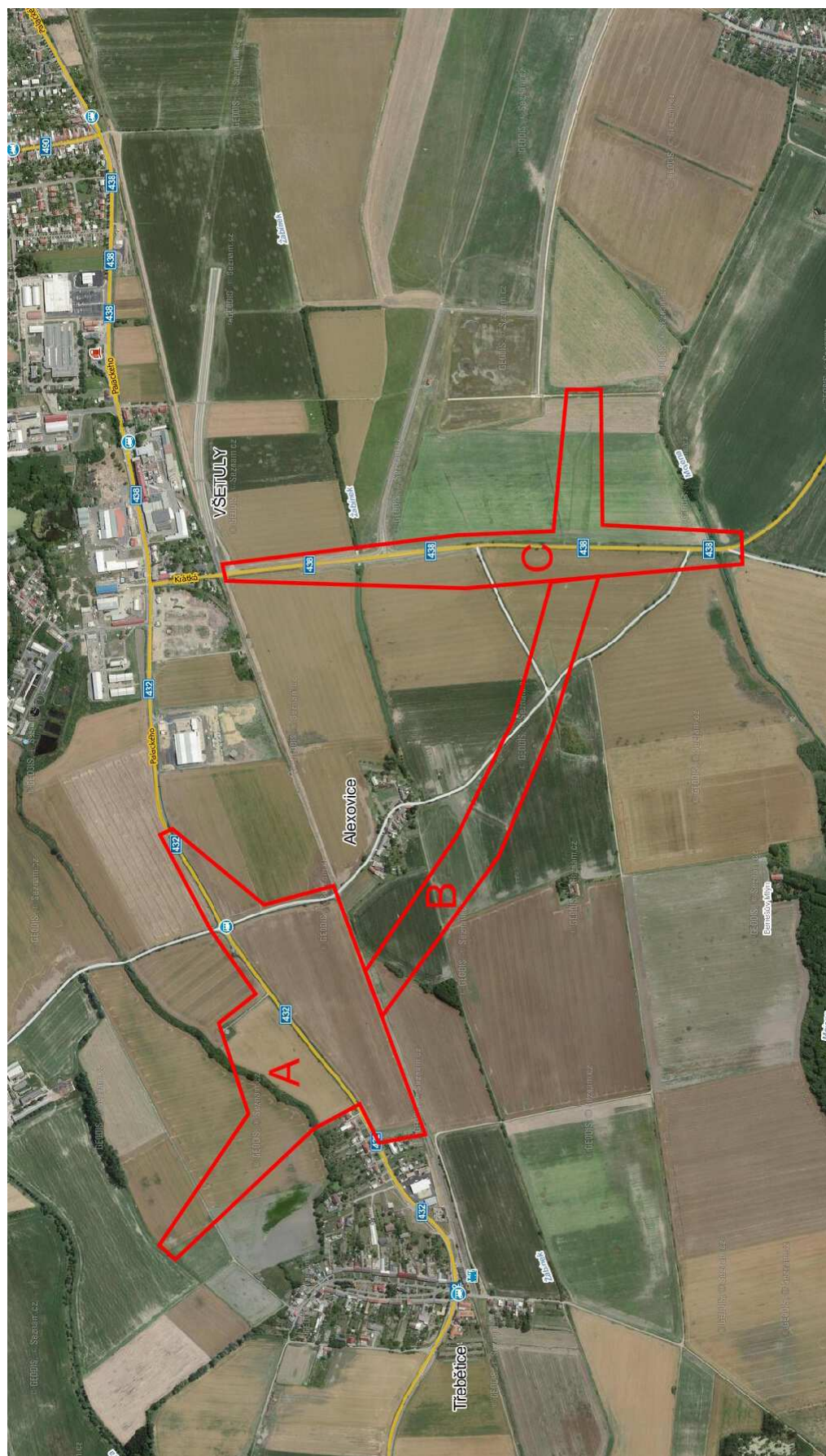
Z tabulky vyplývá, že v lokalitě trasy navrhované R49 u obce Třebětice (mapovací čtverec 6671), byly identifikovány 3 lokality výskytu křečka polního (*Cricetus cricetus*). Na těchto lokalitách bylo zjištěno celkem 73 nor. Aktivních nor bylo zjištěno 45.

Přehled monitorovaných lokalit - zakres do základní mapy se schematickým zákresem budoucí R49:

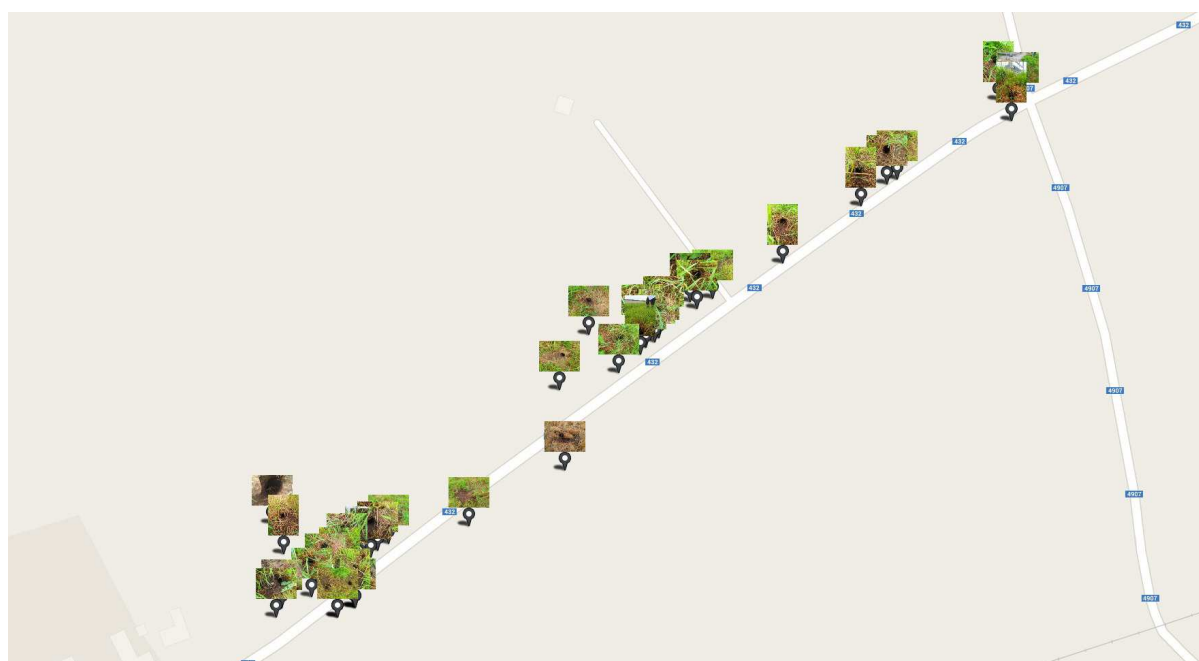
Přehled monitorovaných lokalit - zákres do letecké mapy:

Přehled umístění aktivních otvorů k 11.9.2014 - lokalita A, B, C:

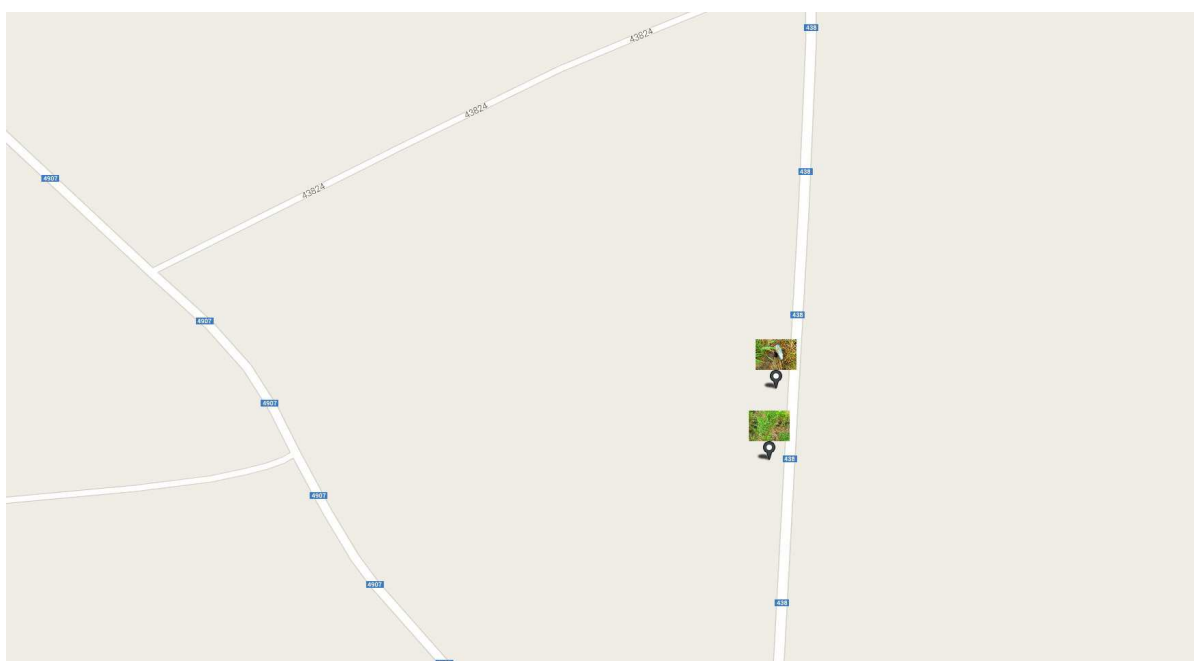
Přehled umístění aktivních otvorů k 11.9.2014 - lokalita A:

Přehled umístění aktivních otvorů k 11.9.2014 - lokalita B:

Přehled umístění aktivních otvorů k 11.9.2014 - lokalita C:

Pozn.: Počet a poloha otvorů vedoucích k norám se během monitoringu významně měnil. Rozsáhlá fotodokumentace vč. GPS souřadnic jednotlivých otvorů je uložena u zpracovatele.

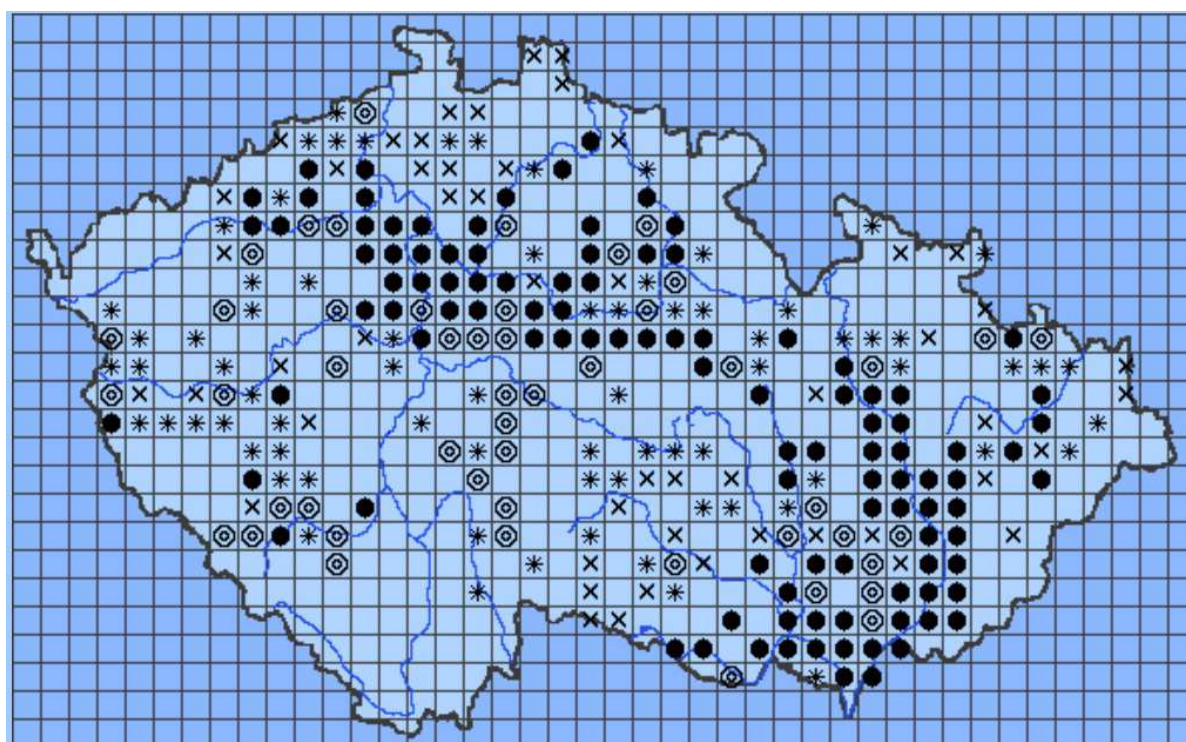

Závěr a doporučení

Na sledovaných lokalitách v katastru obcí Třebětice a Alexovice (mapovací čtverec 6671), bylo zjištěno celkem 45 obsazených nor křečka polního. Toto zjištění odpovídá rozšíření druhu uváděné v literatuře (Anděra 2012). Při realizaci zemních prací výstavby komunikace R49, lze očekávat zásah do biotopu rozmnožování křečka polního (*Cricetus cricetus*). Zásahy v zimním období by vzhledem k hibernaci měly pro každého jedince fatální následky. Také zásahy v letním období, by byly problematické, neboť křeček je převážně noční živočich a noru používá jako úkryt před nebezpečím. Proto doporučujeme transfer celé populace křečka na sledovaném úseku trasy R 49 na blízké lokality (nebo lokalitu), které svým charakterem umožní další život. Současně také dojde k přesunu populace mimo území, na kterém jsou jedinci ohrožováni projíždějícími automobily.

Rozsah zasažené populace.

Mapa rozšíření křečka na území ČR

Legenda:

- - stálý výskyt
- ⊙ - občasný/dočasný výskyt
- ⊙? - problematické/pochybné/nedoložené údaje
- △ - introdukovaný
- X - pozorován do roku 1960
- * - pozorován do roku 1980
- ⊙* - pozorován do roku 2000

Anděra M. (2014): Mapa rozšíření *Cricetus cricetus* v České republice. In: Zicha O. (ed.) Biological Library – BioLib. Citováno 16.09.2014. Dostupné na: <<http://www.biolib.cz/cz/taxonmap/id15/>>

Dle mapy rozšíření křečka polního v ČR je stálý výskyt zaznamenán ve Zlínském kraji ve 14ti mapovacích čtvercích, což při udávané populační hustotě křečka v ČR - 0,5 - 3 ex./ha (Anděra M., 2014: Savci ČR, Academia Praha 2014) představuje za předpokladu 50% obsazenosti jednotlivých čtverců 35 - 210 tis. jedinců křečka polního trvale se vyskytujících ve Zlínském kraji.

Transfer 45 jedinců (a méně vzhledem k nižšímu počtu jedinců na konci a začátku aktivního období) pak představuje 0,02 - 0,13 % jedinců trvale se vyskytujících na území Zlínského kraje. Dle metodik pro posuzování vlivů na oblasti Natura 2000 je zmenšení populace druhu do 1 % akceptovatelné. V tomto případě se však o zmenšení populace nejedná, jedná se transfer, tedy max. zachování populace na jiném místě.

Podmínky realizace transferu.

1. Transfer bude proveden v podzimních měsících od 10. září (po ukončení rozsídlování mláďat narozených na konci reprodukční sezóny) do listopadu (dle klimatických podmínek). V jarních měsících bude transfer proveden od března (dle klimatických podmínek a před prvním vrhem mláďat).
2. Bezprostředně před provedením transferu budou určeny aktivní nory v prostoru výstavby R49 Třebětice – Alexovice.
3. Odchyt jedinců křečka polního z aktivních nor bude proveden do živochytných pastí. U každého jedince bude určeno pohlaví. Tato kontrola má za cíl ověřit skutečnost, že se nejedná o laktující samici (hledisko předběžné opatrnosti zamezující možnému úhynu mláďat v noře).
4. Bude proveden transfer na vhodnou lokalitu v okolí záměru.
5. V případě transferu v podzimním období bude plocha transferu vybavena obilnými zrny v množství cca 5 kg/ex jako náhrada za ztrátu potravy nashromážděné v původní noře.
6. Pro každého jedince bude vytvořena nová nora o délce 40 - 50 cm odpovídající svými dalšími parametry ekologickým nárokům druhu. Min. vzdálenost nor od sebe alespoň 1 m. Do jedné nory bude vypuštěn 1 křeček. Po vypuštění bude zabezpečena adaptace jedince na novou noru.
7. Na nově osídlené lokalitě bude provedena kontrola populace (monitoring) přesahující periodu populační dynamiky druhu (Losík a kol. 2007) tj. (alespoň 5 let).

Literatura:

- ANDĚRA M. (2011): Current distributional status of rodents in the Czech Republic (Rodentida). *Lynx*, n.s. (Praha), 42:5-82.
- ANDĚRA M., GEISLER J.(2012): Savci České republiky: Popis, rozšíření, ekologie, ochrana. ACADEMIA Praha, 285 pp.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. et LUSTYK P. [eds.] (2010): CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. et LUSTYK P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky (druhé vydání). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 pp. (druhé vydání). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 pp.
- LOSÍK J., LISICKÁL., HŘÍBKOVÁ J., TKADLEC E. (2007): Demografická struktura a procesy v přírodní populaci křečka polního (*Cricetus cricetus*) na Olomoucku. *Lynx*, (Praha), n.s. 38:21 – 29.
- QUITT E. (1971): Klimatické oblasti Československa. *Studia Geographica*, Brno, 16: 1–64.
- ŠAFÁŘ J., CEPÁKOVÁ E. & BARTONIČKA T. (2009): III. – 15. Metodika provádění mammaliologického inventarizačního průzkumu EVL a MZCHÚ. 15.3 Inventarizace dalších vybraných druhů savců. In: Janáčková H., Štorkánová A. & Vitek O. [eds]: Metodika inventarizačních průzkumů maloplošných zvláště chráněných území. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha (verze k 28. 11. 2009).
- VOHRALÍK V. (2011): Nové nálezy křečka polního (*Cricetus cricetus*) v České republice (Rodentida: Cricetidae). *Lynx* (Praha), n.s. 42: 189 – 196.

Internetový zdroj:

<http://www.biolib.cz/cz/taxonmap>